

Postanowienie z dnia 24 maja 2005 r.

I UZ 13/05

Sąd drugiej instancji nie jest uprawniony do oceny, czy w rzeczywistości występują wskazane w kasacji okoliczności uzasadniające jej rozpoznanie.

Przewodniczący SSN Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Zbigniew Myszka.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 24 maja 2005 r. sprawy z odwołania Krystyny K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w S. o rentę z tytułu niezdolności do pracy, na skutek zażalenia ubezpieczonej na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 stycznia 2005 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie.

U z a s a d n i e n i e

Wnioskodawczyni Krystyna K. wniosła kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 8 września 2004 r. [...] w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Kasację oparła na obu podstawach wymienionych w art. 393¹ k.p.c. i przedstawiła następujące okoliczności uzasadniające jej rozpoznanie: „zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo (art. 393 § 2 k.p.c.). Sąd odmówił bowiem uznania prawa ubezpieczonej do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Zarówno Sąd pierwszej jak i drugiej Instancji uznały, że ubezpieczony jest zdolny do pracy, pomimo, że stan jego zdrowia w związku z chorobą alkoholową wyłącza aktywność zawodową. W sprawie istnieje bowiem zagadnienie prawne, którego istota zasadza się na odpowiedzi na pytanie, czy choroba alkoholowa ubezpieczonego skutkująca czasami utratami przytomności, mając na względzie jego kwalifikacje oraz odpowiedzialność związaną z wykonywaniem obowiązków księgowego stanowią podstawę do stwierdzenia niezdolności do pracy w stopniu uzasadniającym przyznanie renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”.

Postanowieniem z dnia 28 września 2005 r. Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach odrzucił kasację. Sąd Apelacyjny uznał, że kasacja nie spełnia wymaganego przepisem art. 393³ § 1 pkt 3 k.p.c. warunku prawidłowego przedstawienia okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie. Przedstawienie tych okoliczności nie może być zdaniem Sądu powołaniem okoliczności dowolnych, istotnych tylko w ocenie samej strony. Muszą one ściśle nawiązywać do przesłanek odmowy rozpoznania kasacji wskazanych w art. 393 k.p.c., przy czym nie mogą ograniczać się do ich ogólnikowego powołania. Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie kasacji ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Przedstawiając jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie kasacji oczywiste naruszenie prawa skarżący powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia. W przedstawionej kasacji obowiązek ten nie został spełniony. Przy przedstawieniu zagadnienia prawnego nie wskazuje się żadnych argumentów prowadzących do jego rozbieżnych ocen. Natomiast sygnalizując oczywiste naruszenie prawa w żaden sposób nie wskazuje kwalifikowanej postaci tego naruszenia, a wyrażone stanowisko w istocie sprowadza się jedynie do polemiki z oceną materiału dowodowego dokonaną przez Sąd w ramach swobodnej oceny dowodów. W związku z tym Sąd uznał kasację za niedopuszczalną, która z mocy art. 393⁵ k.p.c. podlega odrzuceniu.

Postanowienie to zaskarżyła zażaleniem wnioskodawczyni wnosząc o jego uchylenie. Zarzuciła ona, że nie jest rzeczą sądu drugiej instancji ocena, czy przedstawione przez skarżącego okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji są na tyle istotne, by sprawa miała być rozpatrywana przez Sąd Najwyższy. Rzeczą sądu drugiej instancji jest jedynie formalne stwierdzenie, czy skarżący przedstawił okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji, nawiązujące do treści art. 393 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie jest dopuszczalna kasacja, która nie spełnia wszystkich wymogów określonych w art. 393³ § 1 k.p.c. Wymogi określone w tym przepisie - odmiennie niż wymagania przewidziane dla pisma procesowego, o których mowa w art. 393³ § 2 k.p.c. - nie są traktowane jako braki formalne, które mogłyby być uzupełnione. Przepis art. 393³ § 1 k.p.c. wymaga oznaczenia zaskarżonego orzeczenia, przytoczenia

podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, przedstawienia okoliczności uzasadniających rozpoznanie kasacji i wniosku o uchylenie lub zmianę orzeczenia. Oceniając dopuszczalność kasacji sąd drugiej instancji bada, czy zawiera ona wszystkie wymienione elementy. Brak któregoś z nich przesądza o niedopuszczalności kasacji.

Rację ma Sąd Apelacyjny, gdy stwierdza, że przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie kasacji musi nawiązywać do treści art. 393 k.p.c. Przepis ten w § 1 wymienia okoliczności dające podstawę do odmowy przyjęcia kasacji do rozpoznania. Poza oczywistą bezzasadnością kasacji odmowa przyjęcia kasacji do rozpoznania następuje wówczas, gdy w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne lub nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych. W § 2 tego przepisu wymienione są okoliczności będące przeszkodą odmowy przyjęcia kasacji do rozpoznania. Występują one gdy zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo albo gdy zachodzi nieważność postępowania. Prawidłowe przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie kasacji polega na wskazaniu przynajmniej jednego z czterech wymienionych elementów - istnienia istotnego zagadnienia prawnego, potrzeby wykładni przepisów prawa, oczywistego naruszenia prawa lub nieważności postępowania. Nie jest prawidłowym przedstawieniem okoliczności powtórzenie treści art. 393 k.p.c., gdyż wówczas wymóg zawarty w art. 393³ § 1 pkt 3 nie miałby sensu. Celem tego wymogu jest umożliwienie Sądowi Najwyższemu oceny, czy w danej sprawie istnieją podstawy do przyjęcia kasacji czy też do odmowy takiego przyjęcia. Dlatego przy przedstawieniu jako okoliczności uzasadniającej rozpoznanie kasacji istotnego zagadnienia prawnego należy opisać to zagadnienie, podobnie jak przy przedstawieniu konieczności wykładni prawa należy wskazać przepisy wymagające wykładni i wątpliwości interpretacyjne, przy przedstawieniu oczywistego naruszenia prawa należy wskazać oczywistość naruszenia prawa, a przy przedstawieniu nieważności postępowania należy wskazać okoliczności powodujące nieważność.

Badając spełnienie wymagania określonego w art. 393³ § 1 pkt 3 k.p.c. sąd drugiej instancji sprawdza to jedynie pod względem formalnym. Kontroluje więc, czy okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji zostały przedstawione w sposób wyżej opisany. W odniesieniu do niniejszej kasacji powinien więc zbadać, czy zagadnienie prawne zostało sformułowane w sposób wskazujący na wątpliwości co do jego rozstrzygnięcia i czy wskazane zostało, na czym zdaniem wnoszącego kasację polega oczywiście naruszenie prawa. Ograniczenie badania przez sąd drugiej instancji dopuszczalności kasacji do sprawdzenia, czy spełnia ona wszystkie wymagania for-

malne, wyklucza możliwość dokonywania przez ten sąd oceny, czy wskazane przez skarżącego okoliczności świadczą o oczywistym naruszeniu prawa lub czy wątpliwości co do poglądu prawnego (w tym przypadku definicji niezdolności do pracy) występują w rzeczywistości. Tego rodzaju oceny dokonuje Sąd Najwyższy rozstrzygając o przyjęciu kasacji do rozpoznania lub o odmowie jej przyjęcia.

Okoliczności przedstawione w niniejszej kasacji odpowiadają wymaganiom formalnym określonym w art. 393 § 1 pkt 3 k.p.c. Odrzucenie kasacji z powodu jej niedopuszczalności było więc wadliwe. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy uznając słuszność zażalenia na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 i 393¹⁸ § 3 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie.

=====